

İNSANDA ÜREME, BÜYÜME VE**GELİŞME-3****3) Mayoz Bölünme**

Üreme ana hücrelerinden eşeyli üreme hücrelerinin (sperm, yumurta, polen) oluşmasını sağlayan hücre bölünmesine **mayoz bölünme** denir.

- Oluşan hücreler bir daha mayoz bölünme geçiremezler.
- Oluşan hücrelerin kalıtsal yapıları farklı olur.
- Oluşan hücrelerde kromozom sayısı ana canlının yarısı kadardır. (Kromozom sayısı yarıya iner.)
- Eşeyli üreyen canlılarda görülür.
- Türler arasında kalıtsal çeşitliliği sağlar.

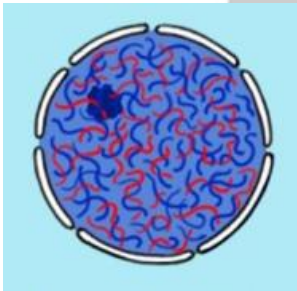
NOT:

Sadece üreme organlarındaki üreme ana hücreleri mayoz bölünme ile çoğalabilir.

→ **Mayoz Bölünme; Mayoz-1 ve Mayoz-2 Olmak Üzere İki Aşamada Gerçekleşir:**

Mayoz-1

- Hücre, bölünme için gerekli hazırlıkları yapar. Kromozomlar kısalıp kalınlaşmaya başlar.

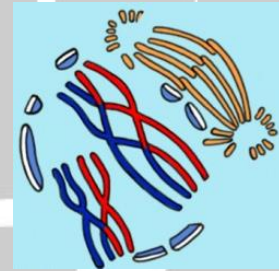

- Homolog kromozomlar yan yana gelerek birbirleri üzerine kıvrılırlar.

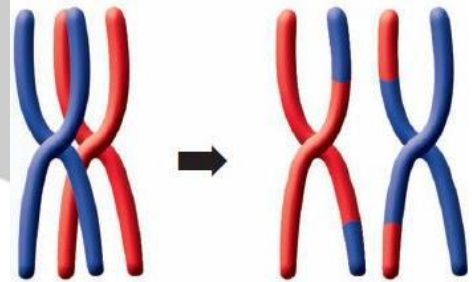
NOT:

Biri anneden biri babadan gelen aynı büyüklük, şekil ve kalıtsal özelliklere sahip olan kromozom çiftine **homolog kromozomlar** adı verilir.

- Kromozomlar arasında parça değişimi olur. Parça değişimi homolog kromozomlar arasındaki gen alışverişidir. Parça değişimi sayesinde mayoz sonucu oluşacak kromozomlar anne ve babanın kromozomlarından farklı özellikte olur.

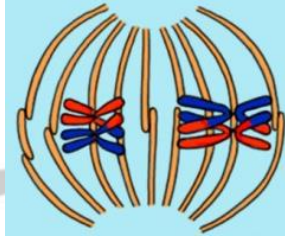
NOT:

Anne ve babadan gelen homolog kromozomlar karşılıklı olarak gen (parça) değişimi yaptıkları olaya **krossing-over** adı verilir. Crossing over olayı sayesinde yeni oluşacak hücrelerde **kalıtsal çeşitlilik** sağlanır.

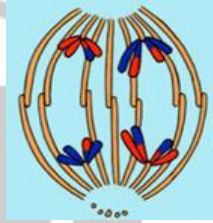

Yukarıdaki şekilde parça değişimi olayı gösterilmiştir.

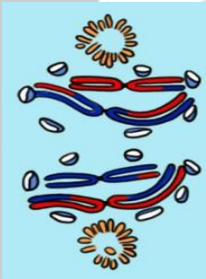
- Kromozomlar hücrenin ortasına dizilir.

- Homolog kromozom çiftleri birbirinden ayrılarak kutuplara çekilir. Böylece bölünme sonucu oluşacak her bir hücrenin kromozom sayısının yarıya inmesi sağlanmış olur.

- Sitoplazma bölünmesi ile hücre ortadan ikiye boğumlanır.

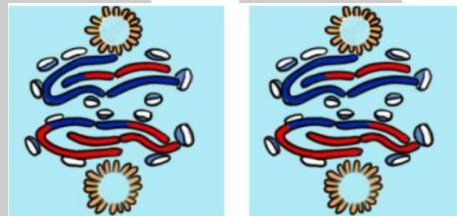
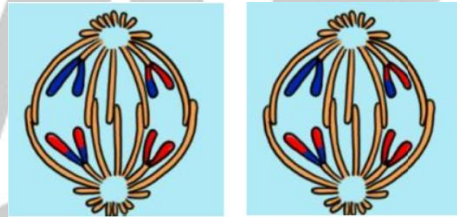
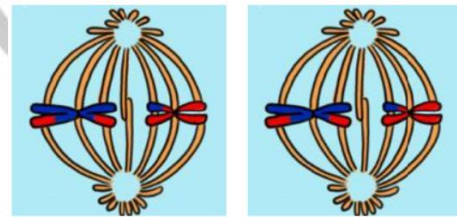
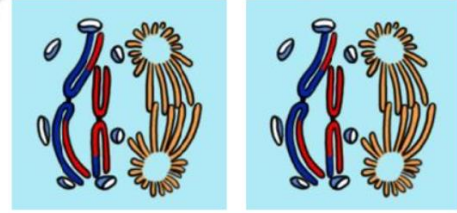
NOT:

Mayoz bölünmede **kromozom sayısının yarıya inmesi** ve **parça değişimi** olayı (kalıtsal çeşitliliğin sağlanması) **mayoz-1** evresinde gerçekleşir.

Mayoz-2

- Birinci mayozun sonucunda kromozom sayısı ($2n$) olan ana hücreden kromozom sayısı (n) olan iki yavru hücre oluşur. Böylece Mayoz-2 başlar.

- Birinci mayoz sonucu $2n$ kromozomlu üreme ana hücresinden n kromozomlu iki hücre oluşurken mayoz-2 sonucunda n kromozomlu 2 hücreden n kromozomlu 4 üreme hücresi oluşur.

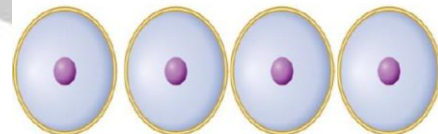

Üreme Hücresi (n)

Erkek Üreme Hücresi SPERM (n)

veya

Dişi Üreme Hücresi YUMURTA (n)